

در مکتب

امام صادق علیه السلام

www.ketab.ir

ناصر صبا

سرشناسه : صبا، ناصر، ۱۳۳۰ -
 عنوان و نام پدیدآور : در مکتب امام صادق علیه السلام / ناصر صبا؛ ویراستار محمدجواد سلیمانی
 مشخصات نشر : تهران: نشر فریان، ۱۴۰۰
 مشخصات ظاهری : ۲۱۲ ص: ۱۴/۵ X ۲۱/۵ س.م.
 شابک : اهدایی ۶-۰۶-۷۸۴۹-۶۲۲-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیا.
 یادداشت : کتابنامه ص ۲۸۱-۲۸۲
 موضوع : جعفرین محمد(ع)، امام ششم، ۸۳-۱۴۸ ق
 موضوع : Jafar ibn Muhammad, Imam VI, 702-765 :
 رده بندی کنگره : ۴۵BP
 رده بندی دیویی : ۹۵۵۳/۲۹۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۳۰۳۴۱
 وضعیت رکورد : فیا

در مکتب امام صادق علیه السلام

ناصر صبا

ناشر: نشر فریان

طراح جلد: حمید سخاء

چاپ و صحافی: فرهنگ و دانش

ویراستار: محمدجواد سلیمانی

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۶-۰۶-۷۸۴۹-۶۲۲-۹۷۸

قیمت: اهدایی

آدرس: خیابان جمهوری، خیابان باستان جنوبی، کوچه نوری،

بن بست اول، پلاک ۲

تلفن: ۶۶۹۳۵۴۱۷ -۰۰۹۱۲۲۴۷۷

آنچه می‌خوانید

مقدمه	۷
فصل اول: شیوه‌های تربیتی امام صادق علیه‌السلام به عنوان الگوی	
راستین بشریت	۱۳
فصل دوم: مکتب علمی امام صادق علیه‌السلام	۲۱
فصل سوم: حدیث «عنوان بصری»	۳۳
فصل چهارم: امام صادق علیه‌السلام و تکریم شاگردان	۷۱
فصل پنجم: امام صادق علیه‌السلام و شیوه‌های علمی و عملی	
آموزش و پرورش	۹۱
فصل ششم: پرسش و پاسخ	۱۲۱
فصل هفتم: درس‌هایی از زندگی حضرت	۱۴۵
فصل هشتم: امام صادق (ع) و دانش پزشکی	۱۵۹
فصل نهم: ۲۵ تجربه با ارزش از زندگی امام صادق علیه‌السلام برای	
موفقیت	۱۸۱
فصل دهم: گزیده‌ای از سخنان امام جعفر صادق علیه‌السلام	۱۹۱
منابع	۲۰۷
کتاب‌های منتشر شده صبا در یک نگاه	۲۰۹

مقدمه

حضرت امام جعفر صادق علیه السلام رئیس مذهب جعفری (شیعه) در روز ۱۷ ربیع الاول سال ۸۳ هجری چشم به جهان گشود.

پدرش امام محمد باقر (ع) و مادرش "ام فروه" دختر قاسم بن محمد بن ابی بکر می باشد.

کنیه آن حضرت "ابو عبدالله" و لقبش "صادق" است. حضرت صادق تا سن ۱۲ سالگی معاصر جد گرامیش حضرت سجاد (ع) بود و مسلماً تربیت اولیه او تحت نظر آن بزرگوار صورت گرفته و امام (ع) از خرمین دانش جدش خوشه چینی کرده است.

پس از رحلت امام چهارم مدت ۱۹ سال نیز در خدمت پدر بزرگوارش امام محمد باقر (ع) زندگی کرد و با این ترتیب ۳۱ سال از دوران عمر خود را در خدمت جد و پدر بزرگوار خود که هر يك از آنان در زمان خویش حجت خدا بودند و از مبدأ فیض کسب نور می نمودند گذرانید.

بنابراین صرف نظر از جنبه الهی و افاضات رحمانی که

هر امامی آن را دار می باشد، بهره مندی از محضر پدر و جد بزرگوارش موجب شد که آن حضرت با استعداد ذاتی و شم علمی و ذکاوت بسیار، به حد کمال علم و ادب رسید و در عصر خود بزرگترین قهرمان علم و دانش گردید. پس از درگذشت پدر بزرگوارش ۳۴ سال نیز دوره امامت او بود که در این مدت "مکتب جعفری" را پایه ریزی فرمود و موجب بازسازی و زنده نگهداشتن شریعت محمدی (ص) گردید.

عصر امام صادق (ع) یکی از طوفانی ترین ادوار تاریخ اسلام است که از یک سواغتشاش ها و انقلاب های پیاپی گروه های مختلف، بویژه از طرف خونخواهان امام حسین (ع) رخ می داد، که انقلاب "ابو سلمه" در کوفه و "ابو مسلم" در خراسان و ایران از مهمترین آنها بوده است. و همین انقلاب سرانجام حکومت شوم بنی امیه را برانداخت و مردم را از یوغ ستم و بیدادشان رها ساخت. لیکن سرانجام بنی عباس با تردستی و توطئه، بناحق از انقلاب بهره گرفته و حکومت و خلافت را تصاحب کردند. دوره انتقال حکومت هزار ماهه بنی امیه به بنی عباس طوفانی ترین و پرهیز و مرج ترین دورانی بود که زندگی امام صادق (ع) را فرا گرفته بود. و از دیگر سو عصر آن حضرت، عصر برخورد

مکتب‌ها و ایدئولوژی‌ها و عصر تضاد افکار فلسفی و کلامی مختلف بود، که از برخورد ملت‌های اسلام با مردم کشورهای فتح شده و نیز روابط مراکز اسلامی با دنیای خارج، به وجود آمده و در مسلمانان نیز شور و هیجانی برای فهمیدن و پژوهش پدید آورده بود. عصری که کوچکترین کم‌کاری یا عدم بیداری و تحرّک پاسدار راستین اسلام، یعنی امام (ع)، موجب نابودی دین و پوسیدگی تعلیمات حیات‌بخش اسلام، هم از درون و هم از بیرون می‌شد. اینجا بود که امام (ع) دشواری فراوان در پیش و مسؤولیت عظیم بردوش داشت. پیشوای ششم در کبر و دارچنین بحرانی می‌بایست از يك سو به فکر نجات افکار توده مسلمانان از الحاد و بی‌دینی و کفر و نیز مانع انحراف اصول و معارف اسلامی از مسیر راستین باشد و از توجیهات غلط و وارونه دستورات دین به وسیله خلفای وقت جلوگیری کند. علاوه بر این، با نقشه‌ای دقیق و ماهرانه، شیعه را از اضمحلال و نابودی برهاند، شیعه‌ای که در خفقان و شکنجه حکومت پیشین، آخرین رمق‌ها را می‌گذراند و آخرین نفرات خویش را قربانی می‌داد و رجال و مردان با ارزش شیعه یا مخفی بودند و یا در کمر و فرو زرق و برق حکومت غاصب ستمگر ذوب شده بودند و جرأت

ابراز شخصیت نداشتند. حکومت جدید هم در کشتار و بی عدالتی دست کمی از آنها نداشت و وضع به حدی خفقان آورو ناگوار و خطرناک بود که همگی یاران امام (ع) را در معرض خطر مرگ قرار می داد، چنانکه زبده هایشان جزو لیست سیاه مرگ بودند.

امام صادق (ع) که همواره مبارزی نستوه و خستگی ناپذیر و انقلابی بنیادی در میدان فکر و عمل بوده، کاری که امام حسین (ع) به صورت قیام خونین انجام داد، وی قیام خود را در لباس تدریس و تأسیس مکتب و انسان سازی انجام داد و جهادی راستین کرد.

زمان امام صادق (ع) در حقیقت عصر طلایی دانش و ترویج احکام و تربیت شاگردانی بود که هر يك مشعل نورانی علم را به گوشه و کنار بردند و در "خودشناسی" و "خداشناسی" مانند استاد بزرگ و امام بزرگوار خود در هدایت مردم کوشیدند.

در همین دوران درخشان در برابر فلسفه یونان کلام و حکمت اسلامی رشد کرد و فلاسفه و حکمای بزرگی در اسلام پرورش یافتند. همزمان با نهضت علمی و پیشرفت دانش بوسیله حضرت امام صادق (ع) در مدینه، منصور خلیفه

عباسی که از راه کینه و حسد، به فکر ایجاد مکتب دیگری افتاد که هم بتواند در برابر مکتب جعفری استقلال علمی داشته باشد و هم مردم را سرگرم نماید و از خوشه چینی از محضر امام (ع) بازدارد.

بدین جهت منصور مدرسه‌ای در محله "کرخ" بغداد تأسیس نمود. منصور در این مدرسه از وجود ابو حنیفه در مسائل فقهی استفاده نمود و کتب علمی و فلسفی را هم دستور داد از هند و یونان آورند و ترجمه نمودند و نیز مالک را که رئیس فرقه مالکی است بر مسند فقه نشاند، ولی این مکتب‌ها نتوانستند وظیفه ارشاد خود را چنانکه باید انجام دهند.

امام صادق (ع) مسائل فقهی و علمی و کلامی را که پراکنده بود، به صورت منظم درآورد و در هر رشته از علوم و فنون شاگردان زیادی تربیت فرمود که باعث گسترش معارف اسلامی در جهان گردید. دانش گستری امام (ع) در رشته‌های مختلف فقه، فلسفه و کلام، علوم طبیعی و ... آغاز شد. فقه جعفری همان فقه محمدی یا دستورهای دینی است که از سوی خدا به پیغمبر بزرگوارش از طریق قرآن و وحی رسیده است.